

УДК: 378.147.016:811.161.2-057.87-054.6

DOI: 10.26697/ijes.2018.3-4.19

Роль і місце методів навчання в методиці викладання української мови як іноземної

Викладач **Каїзер Ірина¹**¹ ВДНЗ України “Буковинський державний медичний університет”, Україна

Резюме

Вступ: Відомо, що кожна наука переживає кілька стадій у своїй еволюції, проте в будь-якому випадку вона неодмінно повинна перейти від етапу простого споглядання до етапу абстрактного осмислення, оскільки це об’єктивна і всеосяжна формула процесу свідомості. Повною мірою це відноситься і до порівняно молоді дисципліни, що активно розвивається, – методики викладання української мови як іноземної (УМІ).

Методи:

У своєму науковому дослідженні послуговуємось описовим методом, синтезу та узагальнення знань. Аналізуючи основні етапи розвитку методики викладання УМІ, можна побачити, що центральним питанням науково-теоретичного і науково-практичного арсеналу завжди було і залишається питання про методи навчання. По суті, історія розвитку методики є історією створення методів навчання, котрі або мирно співіснують, або знаходяться в непримиренній суперечності один з одним.

З точки зору сучасної методики, під методом навчання розуміють тактичну модель навчання, яка реалізує цілі, завдання і зміст навчального процесу, а також визначає шляхи та способи їх досягнення відповідно до етапу й умов навчання.

До числа центральних ідей, які формують той чи інший метод навчання, відносять п’ять концептуальних положень. 1. Метод як основна методична категорія регламентує загальне уявлення про тактику і стратегію навчання. В його основі лежить головна домінуюча ідея рішення провідного методичного завдання. 2. В якості теоретичної бази, яка формує методи навчання, використовуються певні лінгвістичні, психологічні та методичні концепції, аналіз яких дозволяє віднести метод до тієї або іншої парадигми. 3. В основі методу лежить науково обґрунтована система принципів навчання, які є відображенням певних лінгвістичних, психологічних і методичних концепцій. З позицій таких принципів встановлюються: відбір мовного і лінгвістичного матеріалу; прийоми його презентацій; способи закріплення; послідовність подачі і дозування матеріалу на уроках. 4. Метод регламентує мету навчання і формує базу для її досягнення. Неадекватність обраного методу мети навчання робить його недостатньо ефективним і ускладнює оволодіння мовою в заданих навчальною програмою параметрах. 5. Вибір оптимального методу визначається цілями, завданнями, умовами і етапом навчання.

У методиці викладання української мови як

іноземної існує кілька десятків методів, які формують загальну тактичну модель навчання і отримали різну ступінь поширення, глибину теоретичного обґрунтування. Найбільш поширеними з них є такі: граматико-перекладний, когнітивний, аудіолінгвальний, структуральний, аудіовізуальний, трансформаційний, свідомопрактичний, комунікативний.

Зазначені методи кардинально відрізняються один від одного за змістом, послідовністю їх застосування, видами одиниць навчання і вправ, кінцевими і проміжними цілями і т. д. Однак назви методів, на наш погляд, не завжди точно відображають їх суть. Так, наприклад, якщо свідомопорівняльний метод навчання протиставляється граматико-перекладному, когнітивному і трансформаційному методам, то це зовсім не означає, що опора на свідомість і врахування труднощів іноземної мови, прогнозованих на основі зіставлення двох мов, заперечується в інших методах. Не тільки в граматико-перекладному, когнітивному і трансформаційному методах навчання, але навіть і в прямому методі завжди визнавалася роль осмисленого оволодіння і опори на рідну мову учнів.

Результати:

Теоретичне та практичне значення роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані при написанні відповідних розділів у нових виданнях історії української та зарубіжної педагогіки, читанні спецсеминарів із методики УМІ.

Висновки:

Опису, аналізу і порівнянню методів навчання в науковій літературі присвячено чимало робіт. Незважаючи на це, багато питань про роль і місце методів навчання не отримали достатнього вивчення. Чи будуть розвиватися методи і далі? Чи доцільно в перспективі розробити найоптимальніший універсальний метод? За якими параметрами слід оцінювати методи навчання? Чи варто розробляти комбіновані методи навчання? Чи необхідно дотримуватися одного методу в ході всього процесу навчання? Очевидно, що вирішення цих питань дозволить до певної міри прослідкувати тенденції в розвитку сучасної методичної думки, дослідити і описати якісно новий підхід в навчанні іноземних мов, використовуючи все те цінне, що було накопичено в теорії і практиці застосування різних методів.

Інформація про автора:

Каїзер Ірина Юрївна – викладач кафедри суспільних наук та українознавства, Вищий державний навчальний заклад України “Буковинський державний медичний університет”; аспірант, Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича, Чернівці, Україна.

Наукові інтереси: сучасні літературознавчі методи, викладання української мови як іноземної; <https://orcid.org/0000-0002-7202-7937>.

Email Автора-Кореспондента:

irabosak06@gmail.com